नेपाल राजपत्र

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६१) काठमाडौं जेठ २३ गते २०६८ साल (संख्या ८

भाग ३

नेपाल सरकार

राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालयको सूचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को आदेश, २०६८

तथ्याङ्क ऐन, २०१५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस आदेशको नाम "राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को आदेश, २०६८" रहेको छ ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा "विभाग" भन्नाले केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग सम्झनु पर्छ ।

३. राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को लागि तथ्याङ्क संकलन गर्न सक्ने: विभागले तोकेको कुनै खास अवधिभित्र नेपालको यकिन जनसंख्या, जनताको आर्थिक तथा सामाजिक तथ्य, मातृभाषा, जातजाति, धर्म, बसाई-सराई, शैक्षिक योग्यता, वैवाहिक स्थिति, आम्दानी हुने काममा लागेको वा नलागेका व्यक्तिहरुको विवरण समेत प्राप्त गर्नको लागि २०६८ सालमा गरिने राष्ट्रिय जनगणनाको सन्दर्भमा अनुसूची १, २ र ३ बमोजिमका कुराहरु सोधी जनगणनाको कार्य गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

४. अधिकृत र कर्मचारीको नियुक्ति र मनोनयन: विभागले दफा ३ बमोजिम जनगणना गर्ने कामको लागि आवश्यक अधिकृत तथा कर्मचारी नियुक्ति वा मनोनयन गर्न सक्नेछ ।

५. अधिकृत तथा कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) जनगणनाको काम गर्ने कर्मचारीले आफूलाई तोकिएको जिल्ला वा क्षेत्रमा गई तोकिएको अवधिभित्र सम्बन्धित परिवारको मूली वा परिवारको बारेमा जवाफ दिन सक्ने जिम्मेवार व्यक्तिसंग सोधपुछ गरी अनुसूची-१, २ र ३ मा उल्लिखित कुराहरुसंग सम्बन्धित विषयको सही जानकारी प्राप्त गरी विभागले तोकेको ढाँचा बमोजिमको फाराममा विवरण भर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त विवरणलाई जनगणनाको काम गर्ने अधिकृत वा कर्मचारीले विभागले तोकेको अवधिभित्र तोकिएको अधिकृत वा कर्मचारी समक्ष बुझाउनु पर्नेछ ।

खण्ड ६१ संख्या ८ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६८।२।२३

(३) उपदफा (१) बमोजिमको काममा लागेको अवधिको लागि जनगणनाको काम गर्ने अधिकृत वा कर्मचारीले नेपाल सरकारले तोकिदिए बमोजिम निश्चित रकम पारिश्रमिक वापत पाउनेछ ।

६. जनगणना गर्ने काममा सहयोग गर्नु पर्ने : जनगणना गर्ने कामसंग सम्बन्धित विभाग, अधिकृत वा कर्मचारीलाई सहयोग गर्नु नेपाल सरकारका सबै कार्यालय, सरकारी वा गैर सरकारी संस्था, गाउँ विकास समिति, नगरपालिका तथा सबै नागरिकको कर्तव्य हुनेछ ।

७. संकलित तथ्याङ्कको उपयोग: संकलित तथ्याङ्कलाई विभागले सम्पादन गरी त्यसको आधारमा जनगणनाको प्रतिवेदन प्रकाशन गर्नेछ ।

तर प्रतिवेदन प्रकाशन नहुँदै विभागले आवश्यक ठानेमा संकलित तथ्याङ्क समष्टि वा आंशिक रुपमा पनि विशेष अध्ययन वा अन्वेषण गर्ने व्यक्ति वा संस्थालाई शर्त तोकी उपलव्ध गराउन सक्नेछ ।

अनुसूची १

(दफा ३ र ५ संग सम्बन्धित)

घर परिवार सूचिकरण लगत र परिचयात्मक विवरण

१. जिल्ला......... गा.वि.स. / न.पा. ....

गाउँ / बस्ती / टोल / वडा.नं.....गणना क्षेत्र नं. ...

२. घर क्र.सं. :-

३. परिवार क्र.सं. :-

४. परिवार मूलीको नाम, थर, जातजाति :-

५. अक्सर बसोबास गर्ने जम्मा सदस्य, पुरुष, स्त्री, तेस्रो लिङ्गी :-

६. परिवारले कृषि प्रयोजनको लागि यस जिल्लाभित्र चलन गरेको जग्गा र क्षेत्रफल :-

७. परिवारले कृषि प्रयोजनको लागि पालेका पशुपन्छी र संख्या :-

८. परिवारले चलाएको कृषि बाहेक साना घरेलु व्यवसाय :-

अनुसूची- २

(दफा ३ र ५ संग सम्बन्धित)

लगत १

१. परिचयात्मक विवरण:

१.१ जिल्ला......... गा.वि.स. / न.पा. ....
गाउँ / बस्ती / टोल / वडा.नं.....गणना क्षेत्र नं. ...

१.२ घर क्र.सं. .... परिवार क्र.सं. ...

१.३ परिवार मूलीको नाम, थर, लिङ्ग :-

१.४ परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने सदस्य जम्मा ..... पुरुष ...... स्त्री......

१.५ परिवारमा अनुपस्थित व्यक्ति (स्वदेशभित्र रहेका वा विदेश गएका) जम्मा : ...... पुरुष .... स्त्री ....

२. पारिवारिक विवरण :

२.१ घरको स्वामित्व :-

२.२ घरको बनौट :-

२.३ पिउने पानीको श्रोत :-

२.४ खाना पकाउने इन्धनको प्रयोग :-

२.५ बत्ती बाल्ने साधन :-

२.६ चर्पीको प्रयोग :-

२.७ परिवारले प्रयोग गरेका सुविधाका साधनहरु :-

२.८ महिलाको नाममा रहेको घर, जग्गा र जग्गाको क्षेत्रफल :-

२.९ विगत १२ महिनामा परिवारमा कसैको मृत्यु भएको भए मृत्यु भएको कारण र व्यक्तिको विवरण :-

२.१० परिवारमा अनुपस्थित व्यक्ति विदेश गएको भए विदेश गएको कारण र व्यक्तिको विवरण :-

३. **व्यक्तिगत विवरण :**

३.१ क्रम संख्या :-

३.२ परिवारका सदस्यको नाम, थर :-

३.३ परिवार मूलीसंगको नाता :-

३.४ लिङ्ग :-

३.५ उमेर :-

३.६ जात/जाति :-

३.७ बैवाहिक स्थिति, पहिलो विवाह गर्दाको उमेर (१० वर्ष वा सोभन्दा माथिलाई मात्र) :-

३.८ धर्म :-

३.९ मातृभाषा र दोस्रो भाषा :-

३.१० नागरिकता :-

३.११ शारीरिक वा मानसिक अपाङ्गता भएको / नभएको :-

३.१२ लेखपढ गर्न जानेको / नजानेको (५ वर्ष वा सोभन्दा माथिकालाई मात्र) :-

३.१३ हाल स्कूल/कलेज जाने गरेको/नगरेको (५ वर्ष वा सोभन्दा माथिकालाई मात्र) :-

३.१४ लेखपढ गर्न जानेको भए उत्तीर्ण गरेको तह, क्षेत्र र विषय (५ वर्ष वा सोभन्दा माथिकालाई मात्र) :-

अनुसूची- ३

(दफा ३ र ५ संग सम्बन्धित)

लगत २

१. **परिचयात्मक विवरण :**

१.१ जिल्ला ... गा.वि.स./न.पा. .... वडा नं. .... गणना क्षेत्र .... गाउँ/बस्ती/टोल ...

१.२ लगत १ को घर र परिवार क्र.सं. ....

१.३ परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्ति संख्याः जम्मा..... पुरुषः .... स्त्रीः ...

२. **व्यक्तिगत विवरण :**

२.१ परिवारमा अक्सर वसोवास गर्ने व्यक्तिको नाम :-

२.२ लिङ्गः (पुरुष/स्त्री) :-

२.३ उमेर :-

२.४ वैवाहिक स्थिति :-

२.५ जन्मस्थल :-

२.६ यहाँ बसोबास गरेको अवधि :-

२.७ यहाँ बसोबास गर्नुको मुख्य कारण :-

२.८ पाँच वर्ष अघिको बसोबास (५ वर्ष र सो भन्दाका माथिकालाई) :-

२.९ विवाह भएका १५ देखि ४९ वर्ष सम्मका महिलाले हालसम्म जिवित जन्माएका सन्तानको विवरण :-

२.१० विवाह भएका १५ देखि ४९ वर्ष सम्मका महिलाले वितेको १२ महिनामा जीवित जन्माएका बच्चा :-

२.११ वितेको १२ महिनामा गरेको काम र समयावधि :-

२.१२ के आर्थिक काम कहाँ गर्नु भयो :-

२.१३ आर्थिक कामगर्दाको हैसियत :-

२.१४ वितेको १२ महिनामा आर्थिक रुपले सक्रिय नहुनुको कारण :-

२.१५ १६ वर्ष भन्दा कम उमेरका केटाकेटी कोसँग बसेका छन् :-

आज्ञाले,
युवराज भुसाल
सदस्य सचिव

भाग ५

नेपाल सरकार

वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले वन नियमावली, २०५१ को नियम ६८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सोही नियमावलीको अनुसूचीमा देहाय बमोजिम हेरफेर गरेको छ ।

(१) अनुसूची-२ को सट्टा यसैसाथ संलग्न भए बमोजिमको अनुसूची-२ राखिएको छ ।

(२) अनुसूची- ६ को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ:-

"क.सं.	(ख) खनिजजन्य वन पैदावार	एकाइ	मूल्य दर रु.
१.	ग्रावेल	प्रति क्यू. फिट	३।-
२.	चुनढुङ्गा	प्रति क्यू. फिट	३।-
३.	छाप्नेढुङ्गा	प्रति वर्ग फिट	३।-
४.	वालुवा	प्रति क्यू. फिट	१।५०
५.	साधारण ढुङ्गा	प्रति क्यू. फिट	१।५०
६.	स्लेट	प्रति वर्ग फिट	३।००
७.	गोल / पत्थर कोइला	प्रति किलोग्राम	१५।-
८.	मिट्टी कोइला	प्रति किलोग्राम	२।-"

द्रष्टव्यः (१) प्रचलित कानून बमोजिम अन्य सरकारी निकायमा एक पटक राजस्व तिरिसकेको भए सोको लागि दोहोरो राजस्व लिइने छैन ।

(२) विदेश निकासीको लागि माथि उल्लिखित दस्तुरको तेब्बर दस्तुर लाग्नेछ ।"

(३) अनुसूची- ७ को,-

(क) खण्ड (क) को उपखण्ड (५) को क्रमसंख्या (१), (२), (३), (४) र (५) झिकिएका छन् ।

(ख) खण्ड (ख) झिकिएको छ ।

(ग) खण्ड (ग) मा रहेका "अनुसूची- ५" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "अनुसूची -२" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

अनुसूची-२

(नियम ९, १०, १८, २५, ४६, ४८, र ५३ सँग सम्बन्धित)

काठ दाउराको मूल्य दर

(क) गोलिया काठ :

क्र.सं.	काठको प्रजाति	स्तर (ग्रेड)	प्रति क्यू.फिट मूल्य दर रु.
१	सतिसाल	–	१५००।-
२	साल	ए	८००।-
		बी	५००।-
		सी	३००।-
३	जंगली सिसौ	ए	१०००।-
		बी	८००।-
		सी	५००।-
४	ओखर, चाँप, सागवान र दार	–	५००।-
५	विजय साल	–	३००।-
६	सन्दन र पाजन	–	३००।-
७	सिसौ (वृक्षारोपण)	४ फिट र सो भन्दा बढी गोलाइ भएको	४००।-
		४ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको	२००।-
८	अस्ना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरिस र गम्हारी	ए	३००।-
		बी	२००।-
९	देवदार	–	१५०।-
१०	खोटे सल्लो	ए	२००।-
		बी	१५०।-
११	सिमल	–	१२५।-
१२	हर्रो, बर्रो, फल्दु, चिलाउने र सौर	–	२००।-
१३	भुडकुल, गुटेल, पपलर, उत्तिस, टिकुल, कटुस, मसला, ओंप, अन्य सल्लो, फर र स्प्रुस	–	१००।-
१४	बाँझी र बोटधर्गेरो	–	८०।-
१५	खयर (आयतन निकाल्दा लम्बाइलाई पनि अन्तिम इन्चसम्म नाप्ने)	–	६००।-
			२०।- प्रति किलोग्राम
१६	श्वेत चन्दन	–	८००।- प्रति किलोग्राम
१७	अन्य (माथि उल्लेख भएदेखि बाहेक)	–	७५।-प्रति क्यू. फिट

(ख) जरा र ठुटा :

क्र.सं.	प्रजाति	मूल्य दर रु.
१.	खयर	२५।- प्रति किलोग्राम
२.	साल	७५।- प्रति ठुटा
३.	अन्य	४०।- प्रति ठुटा

(ग) बल्लाबल्ली :

क्र.सं.	प्रजाति	स्तर (ग्रेड)	प्रति क्यू. फिट मूल्य दर रु.
१.	साल	ए	१५० ।-
		बी	१०० ।-
२	अस्ना, कर्मा र जामुन	ए	७५।-
		बी	५०।-
३.	मसला	ए	५०।-
		बी	२५।-
४.	अन्य	ए	२५।-
		बी	१५ ।-

(घ) दाउरा :

क्र.सं	प्रयोजन	प्रजाति	मूल्य दर रु.
१.	व्यापारिक	(क) साल	८,०००।- प्रति चट्टा
			१।०० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) सिसौ र टिक	१२,००० ।- प्रति चट्टा
			१।५० प्रति किलोग्राम
		ग) अन्य	४,०००।- प्रति चट्टा
			०।५० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)

२.	दाह संस्कार	(क) साल	२,०००।- प्रति चट्टा
			०।२५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) अन्य	१,००० ।- प्रति चट्टा
			०।१५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
३.	घरकाज	(क) साल	४,०००।- प्रति चट्टा
			०।५० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) अन्य	२,०००।- प्रति चट्टा
			०।२५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)

द्रष्टव्य :

(१) कृषि औजार (हलो, जुवा, हेगा, हरिस) र दैवी प्रकोपमा परेका परिवारलाई दिइने काठमा माथि उल्लिखित मूल्यको १० प्रतिशत मात्र मूल्य लिइनेछ ।

(२) खडा रुख र ठुटाबाट काठ दाउरा मूल्यांकन गर्दा स्तर निर्धारण भएको प्रजातिको काठको हकमा "बी" स्तरको मूल्य, स्तर निर्धारण नभएको प्रजातिको काठको हकमा माथि उल्लेख भए बमोजिमको मूल्य र दाउराको हकमा व्यापारिक प्रयोजनको लागि निर्धारित मूल्यको आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

(३) प्राकृतिक रुपमा आएको सिसौलाई जंगली सिसौ मानिनेछ र जंगली वा वृक्षारोपणको सिसौ नछुटिने अवस्था परेमा जंगली सिसौको लागि निर्धारित मूल्यको आधारमा मूल्यांकन र विगो कायम गरिनेछ ।

(४) गोलिया काठ र बल्लाबल्लीको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि स्तर (ग्रेड) निर्धारण गर्दा देहाय बमोजिमको मापदण्डको आधारमा गरिनेछ :-

(क) गोलिया काठ : दोषको मात्रा घटी बढी भई उत्पादन हुन सक्ने परिमाणमा फरक पर्ने देखिएमा उत्पादन हुन सक्ने चिरान प्रतिशतलाई आधार मानी ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ। उदाहरणको लागि ७ फिट लम्वाइ र ६ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा बढी भई ६५ प्रतिशत भन्दा घटी चिरान काठ उत्पादन हुने भएमा "बी" ग्रेड कायम गर्न सकिनेछ । ५ फिट लम्वाइ र ५ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा कम भई ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने भए "ए" ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ । काठको गोलाइ र चिरान प्रतिशत नै ग्रेडिङको मूल आधार हुनेछ ।

(१) साल :

(क) "ए" ग्रेडः लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेडः लम्बाइ ४ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ४ फिटदेखि ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गाँठो भएको/बोक्रा भित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ग) "सी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिट भन्दा बढी, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको/ रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(२) अस्ना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरिस र गम्हारी :

(क) "ए" ग्रेडः लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेडः लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखि ७ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए २ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/ रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(३) जंगली सिसौ :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेडः लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिटदेखि ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गाँठो भएको/ बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ग) "सी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखि ६ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/ रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(४) खोटे सल्ला :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा कम, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा

लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) बल्लाबल्ली :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २ फिट देखि २ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको र फाटेको ।

(ख) "बी" ग्रेड : लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ १ फिट ४ इन्च देखि १ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको, फाटेको, बाङ्गो टिङ्गो भएको ।

स्पष्टीकरण : यस अनुसूचीको प्रयोजनको लागि "बल्लाबल्ली" भन्नाले फेदमा ३ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको र ६ फिट भन्दा बढी लम्बाइ भएको गोलिया काठ जनाउँछ ।

(५) गोलिया तथा चिरान काठ र दाउराको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मापन गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछः-

(क) गोलिया काठ :

(अ) लम्बाइ :

(१) लम्बाइ मापन गर्दा फेददेखि टुप्पो पट्टि घट्दै गएको गोलियाको लागि गोलियाको बीच भागमा बोक्रा मुनि गोलाइ मापन गर्नु पर्नेछ ।

(२) फेद, टुप्पो पट्टि अथवा कहीं बीच भागमा एउटै गोलाइ नभएको गोलियाको लागि गोलियाको दुबै छेउमा गोलाइ नाप गरी त्यसको औसत नाप कायम गर्नु पर्नेछ ।

(३) गोलियाको बीच भागमा कुनै ठूलो गाँठो अथवा खाल्डो छ भने त्यस भागलाई छोडेर नजिकको दुई भागमा नाप गरी औसत नाप निकाल्नु पर्नेछ ।

(४) गोलिया असमान रुपले फैलिएको वा साँघुरो भएको छ भने ३ ठाँउमा (२ वटा छेउमा र बीच भागमा) गोलाइ नापी औसत गोलाइ कायम गर्नु पर्नेछ ।

(५) लम्बाइ मापन गर्दा नजिकको फिटमा ८ इन्च माथि १ फिट, ४ इन्चदेखि ८ इन्चसम्म ०.५ फिट र ४ इन्च मुनि ० फिट मापन गर्नु पर्नेछ ।

(आ) गोलाइ : गोलाइ मापन गर्दा नजिकको इन्चमा ४ लाइन भन्दा माथि १ इन्च र ४ लाइनसम्म ० इन्च मापन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) चिरान काठ :

(अ) लम्बाइ :

(१) चिरान काठको लम्बाइ मापन गर्दा छड्के भागलाई कटाएर नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।

(२) चिरान काठको चौडाइ मापन गर्दा नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।

(आ) चौडाइ र मोटाइ : चिरान काठको चौडाइ र मोटाइ मापन गर्दा बाहिरी भागको मक्किएको, सडेको भागलाई कटाएर नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।

(ग) दाउरा : दाउरा मापन चट्टामा देहाय बमोजिम हुनेछ :- एक चट्टा (५०० घन फिट) = २० फिट X ५ फिट X ५ फिट

(६) धोदकट्टी गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

(क) गोलिया काठको एकापट्टिको छेउमा मात्र भएको धोद रिङ्ग/सडेको भागको हकमा गोलिया काठको लम्बाइसम्म रहेको धोदको लम्बाइ नाप गरी कायम गर्नु पर्नेछ । धोदको क्षेत्रफल (Cross Sectional Area) निकाल्दा सबै भन्दा लामो साइड नापी क्षेत्रफल निकाल्नु पर्नेछ । धोदको आयतनको लागि धोदको लम्बाइ र क्षेत्रफल गुणन गरी निस्कने धोदको आयतनलाई गोलियाको आयतनमा कट्टा गरी गोलियाको वास्तविक आयतन कायम गर्नु पर्नेछ ।

(ख) गोलियाको दुबै पट्टिका छेउमा भएको धोद कट्टि गर्दा पूरै गोलियाको लम्बाइ कायम गर्नु पर्नेछ । धोदको क्षेत्रफल निकाल्न दुबै छेउको धोदको सबै भन्दा लामो साइड नापी दुबैको क्षेत्रफलको औसत क्षेत्रफल यकिन गरी त्यसलाई धोदको लम्बाइले गुणन गरी धोदको आयतन कायम गरी त्यसलाई गोलियाको आयतनबाट घटाइ गोलियाको वास्तविक आयतन कायम गर्नु पर्नेछ ।

आज्ञाले,

छविराज पन्त

नेपाल सरकारको सचिव

मुद्रण विभाग, सिंहदरवार, काठमाडौंमा मुद्रित । मूल्य रु. १०।–
गो.हु.द.नं. १६।०६२।६३